Muistio

30.11.2022

Eduskunnan Talousvaliokunta O 13/2022 vp

Ajankohtainen energiapolitiikan tilanne EU:ssa ja Suomessa

Riskit talvikauden energian riittävyydestä Suomessa eivät ole vähentyneet tai poistuneet. Vaikutuksiltaan suurin riski on sähkötehon riittävyys. Tehotasapainon ylläpitoa hoitaa lakisääteisesti kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj, joka on laajassa yhteistyössä tehnyt toimenpiteitä tehon riittävyyden varmistamiseksi sekä varautumista tehopulatilanteen hoitamiseksi.

Energiakriisin vaikutukset aiheuttavat huolta maamme huoltovarmuudelle, minkä vuoksi Huoltovarmuuskeskus (HVK) on tehnyt toimia varautumiseksi mahdollisiin energiansaannin häiriöihin. Keskeisiä varautumistoimia ovat:

- Kattava varmuusvarastojen täydentäminen: talvilaatuinen diesel, LNG ja turve
- Kelluvan LNG-terminaalin mahdollisuuksien hyödyntäminen kaasuvarautumisen tehostamiseksi; suojattujen asiakkaiden sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kaasutoimituksiin on varauduttu
- Turpeen varmuusvarastolla on parannettu lämpöhuollon varautumista; kotimaisten polttoaineiden osalta on niukkuutta lämmityskaudella; HVK valmistelee toimia puuenergian huoltovarmuuden turvaamiseksi
- Sähkötehon riittävyys on merkittävä riski; HVK edistää keskeytyskriittisten kohteiden tunnistamista huoltovarmuusorganisaatiossa

Varautumista fossiilisilla polttoaineilla kehitetään edelleen

Kaasua ei kyetä Suomessa varastoimaan kuin LNG-terminaaleissa. Kaasua voidaan melko laajasti korvata vaihtoehtoisilla polttoaineilla, joilla on varauduttu kaasunsaannin häiriöihin erityisesti energiantuotannossa. Kaasua ei kaikissa käyttökohteissa voida korvata, millä on laajoja yhteiskunnallisia vaikutuksia. Riskien hallitsemiseksi HVK kehittää varautumista, johon oleellisesti liittyy mm. joulukuussa Inkooseen tulevan kelluvan LNG-terminaalin (FSRU) mahdollinen hyödyntäminen. FSRU mahdollistaa kaasuvarautumisen mittakaavassa, joka luo uusia mahdollisuuksia huolehtia yhteiskunnan jatkuvuuden turvaamisesta.

Aiemmin HVK on rakentanut valmiuden kaasumarkkinan hätätilassa (täyskatkossa) turvata kaasun saanti suojatuille asiakkaille (kotitaloudet)

HUOLTOVARMUUSKESKUS
Aleksanterinkatu 48 A, 00100 Helsinki • Puhelin 02950 510 00 • Fax 09 260 9584
www.huoltovarmuus.fi • etunimi.sukunimi@nesa.fi • Y-tunnus 02024196 • Kotipaikka HELSINKI

sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeisiin. Myös kriittisen elintarviketeollisuuden tarve kyettäisiin suurella todennäköisyydellä turvamaan.

HVK kasvattaa maamme nestemäisten polttoaineiden varmuusvarastoa talvilaatuisella dieselillä, joka soveltuu laajasti eri käyttötarkoituksiin mm. merikuljetuksia myöten.

Kotimaisista polttoaineista on markkinoilla niukkuutta

HVK on perustanut maamme ensimmäisen turpeen varmuusvaraston tavoitteena varautua erityisesti lämpöhuollon tarpeisiin, mutta myös sähköhuollon turvaamiseksi. Sääolosuhteiden sekä urakoitsijoiden ja tuotantokaluston niukkuuden vuoksi turpeen tuotantokausi oli tavoiteltua heikompi. Tämä ei kuitenkaan vaikuta varmuusvaraston toteutumiseen täysimääräisesti, ts. hankintasopimusten perusteella toteutuu tavoiteltu 2,1 TWh.

Myös energiapuun saatavuudessa on haasteita. Sahateollisuuden sivutuotteet ovat olleet laskusuunnassa ja mm. puupellettien kotimaiseen kysyntään eivät valmistajat kykene vastaamaan. Puuenergian korkea hinta ja tuonnin suuntaaminen Venäjältä muualle on tuottanut haastetta. HVK onkin aloittanut toimet puuenergian huoltovarmuuden turvaamiseksi.

Sähkön säästötoimet, käytön ajoittaminen ja katkoihin varautuminen

Sähköpulan riski tulevana talvena on konkreettinen. HVK seuraa sähkötehon riittävyyttä yhdessä Fingrid Oyj:n, TEMin ja Energiaviraston kanssa sekä yhteistyössä suunnittelee tarvittavat toimenpiteet ja sopii vastuut. Tavoitteena on tunnistaa kaikki mahdolliset keinot tehopulan välttämiseksi.

HVK on yhteistyössä huoltovarmuusorganisaation poolien kanssa tunnistamassa keskeytyskriittisiä kohteita toimialoittain, yhdessä Sähköpoolin kanssa toimittamassa priorisoidut kohteet sähkön jakeluverkkoyhtiöille ja edistämässä kohteiden huomioon ottamista jakeluverkkoyhtiöiden varautumissuunnitelmissa teknisten edellytysten suomissa rajoissa. Lisäksi poolit edistävät kunkin toimialan entistä parempaa varautumista sähkökatkoihin.

Sähkön säästön ja käytön oikea-aikaisen ajoittamisen merkitystä ei voi liikaa korostaa. Kotitalouksien varautuminen 72tuntia -ohjeiden mukaan on myös tärkeää.

Kunnioittavasti,

Pia Oesch

johtava varautumisasiantuntija, polttoainehuolto

e-mail: pia.oesch@nesa.fi; puh. 029 505 1028